Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

24 170 Gehandicaptenbeleid

23 645 Openbaar vervoer

Nr. 403

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANGDURIGE ZORG, JEUGD EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 juni 2026

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de uitkomsten van het onderzoeksrapport «Keuzes rond Valys: Effecten en uitvoerbaarheid van het afschaffen van de kilometerregistratie en het Persoonlijk Kilometerbudget» dat is uitgevoerd naar aanleiding van de motie van het voormalig Kamerlid Agema (PVV).[1] Deze motie vraagt om het afschaffen van de kilometerregistratie en het persoonlijk kilometerbudget van Valys. Het onderzoek is een verkenning van de mogelijkheden tot het uitvoeren van de motie, specifiek bedoeld om meer inzicht te verkrijgen in de effecten van afschaffing van de kilometerregistratie en het Persoonlijk Kilometerbudget (PKB) binnen Valys.

Uit het onderzoek blijkt dat zowel het afschaffen van de kilometerregistratie als het opheffen van het kilometerbudget de kwaliteit en continuïteit van Valys in het geding komt. Daarom kies ik ervoor geen uitvoering te geven aan de motie Agema en de situatie zoals die nu is, te behouden.

In deze brief licht ik toe waarvoor Valys is bedoeld, wat de bevindingen zijn uit het onderzoek en sluit ik af met een reactie op de motie Agema.

Doelstelling Valys

Het Valys-vervoer heeft als doel een adequate vervoersvoorziening te bieden aan mensen met een mobiliteitsbeperking voor reizen met een sociaal-recreatief karakter. In beginsel is Valys-vervoer bedoeld als een tijdelijke aanvulling op het openbaar (OV) en aanvullend openbaar vervoer (AOV). Het doel is om mensen te ondersteunen in de *first en last mile* in de ketenrit. En als mensen elders in Nederland verblijven dan hun woonomgeving (> 25 kilometer) en vanwege hun mobiliteitsbeperking geen gebruik kunnen maken van lokaal vervoer, zij toch de mogelijkheid hebben om naar sociaal-recreatieve doeleinden te gaan.

[1] Kamerstukken II, 2023/24, 24 170, nr. 315.

kst-24170-403
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

Deze vorm van vervoer stelt mensen met een mobiliteitsbeperking in staat om op gelijkwaardige wijze deel te nemen aan de maatschappij als mensen zonder een mobiliteitsbeperking.

Reizigers die in aanmerking komen voor Valys ontvangen een Persoonlijk Kilometerbudget (PKB):
– Een Standaard PKB van 700 kilometer per jaar (2026) voor mensen die wel in staat zijn om van het (aanvullend) OV gebruik te maken. Dit wordt ingezet voor de *first* en *last mile* in combinatie met het OV, wanneer de mobiliteitsbeperking dit toestaat;
– Het Hoog PKB van 2.350 kilometer per jaar (2026) is er voor mensen die vanwege hun beperking geen gebruik kunnen maken van het (aanvullend) OV. Dit wordt ingezet voor volledige deur-tot-deur taxiritten.

Reizigers kunnen ook buiten hun kilometerbudget gebruik maken van Valys, er geldt dan een zogeheten commercieel tarief wat een stuk lager ligt dan de commerciële kosten voor een straattaxi.

Samenvatting van de onderzoeksbevindingen

In het onderzoeksrapport zijn de gevolgen van het afschaffen van de kilometerregistratie en het kilometerbudget vanuit verschillende invalshoeken binnen de bredere maatschappelijke context onderzocht. Het rapport is tot stand gekomen met betrokkenheid van diverse belangenorganisaties van doelgroepenvervoer, vertegenwoordigers van gemeenten, de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), Koninklijk Nederlands Vervoer (hierna KNV) en de Ministeries van I&W, BZK en VWS.

Hieronder de belangrijkste bevindingen uit het onderzoeksrapport.

Kilometerregistratie afschaffen is niet uitvoerbaar

Uit het onderzoek blijkt dat voor reizigers het afschaffen van de kilometerregistratie geen merkbare voordelen zal opleveren. Het proces van de kilometerregistratie is helemaal geautomatiseerd, waardoor reizigers nu geen administratieve handelingen hoeven te verrichten. Daarnaast hebben opdrachtnemers van het Valys-vervoer de registratie nodig voor planning van de ritten, logistiek en voor facturatie. Voor de opdrachtgever van Valys, het Ministerie van VWS, is kilometerregistratie – in welke vorm dan ook – onlosmakelijk verbonden met controle op rechtmatige besteding van rijksmiddelen, facturen en de verantwoording van de overeengekomen zero-emissie-eisen. Kilometerregistratie blijft daarom noodzakelijk en kan dus niet worden afgeschaft.

Afschaffing kilometerbudget PKB leidt tot knelpunten in het doelgroepenvervoer

In het onderzoek is een multicriteria-analyse toegepast om in kaart te brengen wat de effecten van het afschaffen van het kilometerbudget zijn. Er zijn verschillende scenario's onderzocht: scenario 0 – is de huidige situatie, scenario 1 – de situatie zoals voorgesteld in de motie. Daarnaast hebben de onderzoekers nog twee scenario's uitgewerkt; scenario 2 – het verhogen van het kilometerbudget Hoog PKB en scenario 3 – het afschaffen (scenario 3) van het kilometerbudget Hoog PKB.
Uit het onderzoek blijkt dat het niet wenselijk is om het kilometerbudget af te schaffen of aan te passen, ook niet als de belangen van reizigers zwaarder worden gewogen. Reden hiervoor is dat door het (gedeeltelijk) afschaffen van het kilometerbudget of het ophogen van het Hoog PKB-budget op de langere termijn bestaande knelpunten, zoals chauffeur-

stekorten, naar verwachting toenemen en nieuwe knelpunten, zoals significante wachttijdstijgingen en zelfs rituitval, zullen ontstaan, wat negatief is voor de reizigers, de vervoerders (en hun opdrachtgevers).

Ook blijkt dat vervoerders vaak overlappende vervoerscontracten hebben, waardoor een toename van gereden kilometers van Valys direct invloed heeft op de beschikbaarheid van de vloot. De bestaande capaciteitstekorten binnen het doelgroepenvervoer zullen verder toenemen, met negatieve effecten op de kwaliteit en betrouwbaarheid voor reizigers. Hierdoor kunnen andere vormen van doelgroepenvervoer zoals het Wmo-vervoer en leerlingenvervoer nog meer onder druk komen te staan, omdat de chauffeur en het voertuig die voor Valys rijden en daar meer voor gaan rijden, minder ingezet kunnen worden voor Wmo-vervoer en leerlingenvervoer.

Reactie op de motie Agema

De motie Agema vraagt allereerst om het afschaffen van de kilometerregistratie. Het onderzoek laat zien dat deze registratie essentieel is om Valys-voer te kunnen uitvoeren, niet registreren betekent niet kunnen rijden. Het afschaffen ervan is daarom niet uitvoerbaar.

Ten tweede roept de motie op om het kilometerbudget af te schaffen. Op basis van het onderzoek concludeer ik dat het nodig is om het kilometerbudget te blijven hanteren. Mijn belangrijkste overweging daarbij is dat het kunnen reizen met Valys niet ten koste mag gaan van andere vormen van doelgroepenvervoer. Het onderzoek laat zien dat, als het kilometerbudget afgeschaft wordt, andere vormen van doelgroepenvervoer – en dan voornamelijk het leerlingenvervoer – verder onder druk komen te staan. Gezien de huidig knelpunten in het doelgroepenvervoer, zoals lange wachttijden en chauffeurstekorten vind ik het daarom niet verantwoord om het kilometerbudget voor Valys af te schaffen.

Daarnaast zullen de kosten voor Valys bij een sterke groei van het aantal reizigerskilometers, voor zowel Standaard PKB als Hoog PKB, fors stijgen en daarvoor ontbreekt financiële de ruimte.

Het waarborgen van de kwaliteit en de continuïteit van Valys vind ik nu essentieel. Dat stelt mensen in staat te kunnen reizen en te kunnen meedoen in de samenleving. Tegelijk is Valys-vervoer bedoeld als een tijdelijke aanvulling op het openbaar (OV) en aanvullend openbaar vervoer (AOV). Daarom wordt er hard gewerkt aan het toegankelijker maken van het (aanvullend) OV. Bijvoorbeeld met het Bestuursakkoord Toegankelijkheid OV 2022–2032,[2] de Mobiliteitsvisie 2050, de Meerjarige nationale strategie voor het VN-verdrag handicap en de Toekomstagenda: zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking.

Daarnaast werk ik nauw samen met het Ministerie van IenW en andere betrokken ministeries aan het traject publieke mobiliteit.[3] De verkenning hierover laat zien dat integratie van openbaar vervoer en doelgroepenvervoer provincies en gemeenten op termijn goede mogelijkheden kan bieden om een effectiever, toegankelijker en inclusiever vervoerssysteem voor de reizigers te realiseren.[4] Daarmee is ook de verwachting dat bij een steeds toegankelijker mobiliteitssysteem, in de toekomst een voorziening als het Standaard PKB afgebouwd kan worden, conform het oorspronkelijke doel van Valys en de tijdelijkheid van de regeling.

---

[2] Kamerstukken II 2022/23, 23 645, nr. 783.
[3] Kamerstukken II2025/26, 23 645 en 31 305, nr. 877.
[4] Kamerstukken II, vergaderjaar 2025–2026, 23 645, nr. 877

Voor een volledige toelichting en een meer gedetailleerde uiteenzetting van de bevindingen verwijs ik uw Kamer graag door naar het onderzoeksrapport in de bijlage.

De Minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport,
W.R.C. Sterk